

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 .

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyílttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Szünidőben.

A muzsák csarnoka bezárult. Két hónapig csend honol a tanintézetek falai között. Lesz, még egyik-másik iskolában záróvizsga, de ez csak formáság, mert a tulajdonképpeni vizsgálatok a kötelező tantárgyakból, már megvoltak országszerte.

Tíz hónapi küzködés, szorongás, sokszorszepegés után, nyolcheti pihenőt élvez a tanulóifjuság. Már tudniillik az, akinek a kezébe adják a menetlevelet, hogy: „felsőbb osztályba léphet”. Mert azok, akik vagy hanyagok voltak, vagy gyengébb tehetségűek, nem nagy örömet találnak a nagyvakációban. Javító vizsgára kell készülniök, azonfelül van okuk a szégyenkezésre, sőt a szülők indokolt szemrehányása se marad el. Ezeknek a szünideje tehát nem igen irigylendő. No, de ezek aránylag nem sokan vannak. A szülőknek azonban nem hozza meg a szünidő a pihenőt, különösen azoknak, akik gondos előrelátással törekednek gyermeküket életpályára előkészíteni, pláne, akiknek gyermeke már közvetlen pályaválasztás előtt áll.

Hány lényeges körülménnyel kell itt számot vetni a végleges döntés előtt. A növendékek hajlama, rátermettsége, szellemi képessége és a szülők anyagi helyzete. És ez mind kell, hogy elfogulatlan mérlegelés tárgyát képezze. Ámde vannak-e elfogulatlan szülők gyermekeikkel szemben? És ami még végzetesebb hiba, hogy a pályaválasztásnál a szülők hiusága viszi a főszerepet. Rendszerint az lebeg szemük előtt, hogy gyermekekük mindenáron diplomát szerezzen, magasabb fokú szellemi kiképzést nyerjen, melynek

révén magas polcra emelkedhetik, hogy a szellemi arisztokráciához tartozzék.

A szülői szeretetnek és érthető hiuságnak megbocsájtható ez az ambíció, mely rendszerint elvakulttá teszi az adott körülmények mérlegése és a gyermekek boldogulását nagyobb valószínűséggel biztosító életpályaválasztás kérdésének megbeszélésénél. Mert, bármennyire valljuk is az egyenlőségi elv jogosultságát, nem lehet ezt a mai kor szemüvegén sem úgy értelmeznünk, hogy az emberek egyformák lennének.

A természet örök törvényei érvényesülnek a létért való küzdelemben, a társadalmi és a közéletben. Az emberek, mint lelkes teremtetek a lélek műveltsége, felsőbbisége szerint tarthatnak jogot a kiválóságra s így arra az előkelő pozícióra, melyre a szülői elvakult szeretet gyermekét erőlteti, anélkül, hogy annak kvalitásával számolna és saját anyagi erejével, mely éppen akkor nem képes támogatást nyújtani, midőn arra legnagyobb szükség lenne. És a tudományos pályára készülő ifju kiképzése félben marad. A félben maradt kiképzés termeli rendszerint a szellemi proletárokat.

Ide juttatja gyermekét az a szülő, aki az érintett körülményekkel nem számolva határoz a pályaválasztás kérdésében, összetévesztve a célt s az azt biztosító utakat és módokat. Mert igen természetes, hogy minden szülő előtt gyermeke ekzisztenciájának, boldogulásának biztosítása lebeg, mint cél. Ehhez pedig nemcsak a doktori diploma juttat, vagy a kiváló társadalmi s közéleti állás, melyre még a megfelelő kvalifikációval bírók is ritkán jutnak, mert — fájdalom — gyakran tapasztaljuk, hogy a szellemi fölényt megillető

helyet szerencse-vadász üresfejű, tág lelkiismeretű szélhámosok foglalják el.

Mennyi életpálya van, amelyen a jövő nemzedék boldogulhat egyetemi végzettség nélkül is, sőt embertisztító hűen betöltve hasznosan érvényesülhet a társadalom és a köz javára.

Határozott utasítást, vagy tanácsot adni a pályaválasztásra nézve azonban még sem lehet. Mindegyik pályához, minden munkához joga van minden egyénnek, akár férfi, akár nő.

Sokkal nehezebb kérdés előtt áll azonban a szegény leány és szülője, midőn el kell dönteni, hogy melyik uton és mi módon fogjon hozzá a kenyérkeresethez. Ipari, kereskedelmi, vagy tudományos pályára lépjen-e? Távol tartani a nőt egyik, vagy másik pályától szintén nem szabad, mert bármilyen munkaerőnek parlagon heverése közgazdasági és társadalmi veszteség.

A nőnél is a tehetségtől, a hajlamtól, de még a munkához bocsájtás határától is függ, hogy hol keresse boldogulásának, működésének terét. Tapasztalás szerint a szegényebb sorsu uri leányok a kereskedelemnél és a kézi iparágnál, ahol a munka utáni szükséglet még nincsen fedezve, nem óhajtanak alkalmazást keresni s túlnyomó részben tudományos, vagy olyan pályát választanak, amely a szellemi képzettségnek és tudásnak bizonyos magasabb fokát kívánja meg és nem számolnak ama ténnyel, hogy ezeken a pályákon nálunk ma még nem érvényesülhetnek. Elismerjük, becsüljük a nő tudását, de érvényesülésére nem engedünk tért. E tekintetben Amerikát, Francia-, Németországot nem is említve, Oroszországnál is hátrább vagyunk.

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRGZÁJA.

A szerelem könyvéből.

I.

Nem tudtam még, milyen az arcod,
Nem tudtam még, mi a neved,
Csak azt tudtam, hogy el fogsz jönni
És hogy találkoztam veled.
Sejtettem, ó, egy mosolyodtól
Lefoszlik rólam szenny, salak.
Ó tudtam azt, hogy el fogsz jönni . . .
S behunytt szemekkel vártalak!

S amíg köröttem zür-zavarban
Kiáltoztak az emberek,
Egy hang csendült föl, lágyan mint gyöngy,
Mely ezüst-korsóból perreg.
Felhíjjongtam . . . Valaki megvált
S magam tisztának éreztem.
Éreztem, eljött akit vártam . . .
S nem mertem felnyitni szemem!

II.

Ma láttalak megint az utcán,
S ma újra, egyre te rád gondolok.
Ma újra tévőn folyik a munkám
S nem ég, nem ég kezemben a dolog.

Ma láttalak megint az utcán,
Szemed, érzem, még most is rámtékit
S érzem, ma nem tudok megint aludni
S tudom, ma rólad álmodom megint . . .

III.

Rabszolgád szeretnék lenni királynőm,
Végy fel ó annak! lásd, könnyörgöm, esdem,
Jajszavam nem fogod hallani, bárha
Vasszőgés korbáccsal téped is testem!
Rabszolgád szeretnék lenni királynőm,
Hogyha az üteg után karod fíradt,
Rózsabokád saruszját megoldva,
Tedd a fejemre meztelen lábad . . .

IV.

Csak úgy buzognak ajkamról a szók
És nem tudom, hogy vaj' miről beszélnek,
E vallomások nem fülnek valók,
Ilyent nem ejt ajak, csupán a lélek . . .
Hívón, rajongva rádvetem szemem
S, hogy láthatlak, az örömtől nem láttalak,
Csak szőke hajad fényét érezem
S hogy mennyire, ó, mennyire imádlak!

V.

Ablakom mindkét szárnya tárva . . .
Alkony. Hullong a pára már
S lassan belopódzik szobámba
Az esti köd s a holdsugár.

Szívemre is mint hogyha szállna
Fátylas csillagfény, szürke köd.
A szomorúság hulló árnya
Érzem, hogy engem is befűd.

Neved említem, csöndbe, halkán
Kit ködlő távol eltemet
És lassan, szinte öntudatlan
Kezemre hajtom fejemet . . .

V.

A bánat árnya ott sötétlik
Minden álmon, minden derűn.
A büntetés lesújt kegyetlen
Még ott is, hol nincs szenny, se bán.

Előle nincs, ó nincs menekvés,
Megnyugvás csak az általom,
S e lemondásban gyönyörűség
A szenvedés, a fájdalom . . .

VII.

Fehér ruhában szép fejét lehajtva
Egy szőke lány mellettem elhuladt
És roskadó lelkemből mind kicsalta
A dalt, a színt, a fényt, a sugarat.

De éreztem, verőjénje is el fogy,
Mint északfény, hófűdte jéghegyen,
Mely febragóg egy pillanatra, csakhogy
Az éj utána sötétebb legyen.

Nincs igazuk azoknak, akik azt vitatják, hogy a nők — ugynevezett — férfifoglalkozást nem űzhetnek. Igenis kultiválhat a nő minden olyan férfi-munkát, amely nagyobb testi erő kifejtést nem igényel, mert alkalmazhatóság tekintetében sem szellemileg, sem jellemileg nem áll a férfi mögött. De ennek az igazságnak elismerése nálunk még nem ment át a köztudatra.

A szegény leány leghelyesebben cselekszik, ha arra a pályára lép, amelyik leggyorsabban és legbiztosabban vezet célhoz. Ugyanez áll a szegényebb sorsú férfiakra is.

A kenyérkereső pályamegválasztását illetőleg a férfiak nincsenek annyi korlátozásnak kitéve mint a nők, de kívánatos volna, hogy megszívleljék azt a figyelmeztetést, hogy a tudományos pályán levő túlszűfoltásra tekintettel a saját érdekében keressék inkább boldogulásuknak, érvényesülésüknek terét az ipari és kereskedelmi pályán, ahol sokkal gyorsabban és biztosabban célt érnek.

Azt hangoztatjuk, hogy pártoljuk a hazai ipart. Ez a jelszó állami függetlenségünk, önállóságunk biztosításának irányjelzője, de szép hangzású írott malaszt marad mindaddig, míg az iparnak és édes testvérének, a kereskedelemnek kultiválására művelt, intelligens tényezők neveléséről nem gondoskodunk.

Nemcsak magyar nemzeti érdeket mozditanak tehát elő a szülők, ha a középiskolából ipari és kereskedelmi pályára adják gyermekeiket, hanem azoknak is biztos kenyérkeresetet, tisztességes pozíciót biztosítanak.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Hunyadvármegye új főispánja.** A hivatalos lap félyó hó 22-ik száma közli báró Bornemisza Lipót-nak vármegyénk főispánjává történt kinevezését. A főispánválság kérdésével kapcsolatosan Mara László utódjaul, a beavatottak br. Bornemisza Lipótot emlegettek s kinevezése érdekében a vármegyében is széles körben nyilvánult az óhajítás, amely immár teljesült. Az új főispánra nagy feladatot rő magas állása, melyet bizonyára a király és kormány, valamint e törvényhatóság nemzeti érdeket képező óhajításának megfelelőleg fog betölteni. Ebben a reményben és meggyőződésben legyen üdvözölve a korona és a kormány bizalmának érdemes letéteményese. Br. Bornemisza Lipót tetterős,

*S éreztem, amint hóféhér ruhája
Eltűnt a szürke messzeségbe, már
Kialudt lelkem északfénypompája,
Megdermedt bennem, dal, szín, fény, sugár,*

*Mint kifosztott király karom kitárva,
Megálltam e verőfény-romokon:
Talán te, épp te voltál álmod álma,
Akit kerestem, lelkemmel rokon?*

*Talán te voltál az, kinek szavától
Kialvó pernye lángra kap,
S kigyul köröttem a jégfödte távol,
Amint lelkemből rája tűz a nap?*

*Talán te, épp te voltál? ... Hisz éreztem,
Szemed kicsalt dalt, színt, fényt, sugarat,
Az ifjuság volt az, aki mellettem
Féhér ruhában, csöndben elhaladt.*

VIII.

*Hát vége ... Hajtsd le, hajtsd le szép fejed,
Szemed se legyen most olyan beszédes,
Tégy úgy, mint hogyha a szót nem leled
— Egy csókot, édes.*

*Megyek. Ne kössenek gyászfátyolt rád,
Értem halotti gyertyákat ne égess
S ne sirj, mint hogyha szemfödőm fonnád
— Egy csókot, édes.*

világlátott, sokat tapasztalt, nagy tudású fiatal ember, alig mult 30 éves, aki pár év előtt elhalt atyjának, br. Bornemisza Tivadarnak, e vármegye nagyrődemi volt vezéralakjának örökébe lépve közgazdasági téren és törvényhatóságunk közéletében kifejtett ténykedésével elismert bizonyítékát adta tántoríthatlan hazafiságának, a közügyek iránti nemes érdeklődésének s magas méltóságára hofnui erényekkel párosult rátermettségének. És most, midőn kiváló tulajdonságainak érvényesülésére a legmagasabb kegy módot, alkalmat nyújtott, ez a dicső multu vármegye bizonyára nem fog csalódni a főispáni működéséhez kötött várakozásában.

— **Halálozás.** Dr. Nagy Ignác hátszegi ügyvéd, a „Közérdek” című politikai hetilap szerkesztője s tulajdonosa Karlsbádon meghalt váratlanul.

— **Gaal Antal p. ü. szemlésez** temetésén vasárnap délután Petrozsényben régóta nem tapasztalt impozáns módon nyilvánult a részvét. A gyászszóltól a főútcán vonult végig a szomorú kíséret, melynek élén diszbe öltözött községi rendőrök, ezek után egy szakasz pénzügyőr haladt a bányazenekar előtt, mely megható gyászindulokat játszott. A koszorúkkal elhalmozott halottas kocsit mellett pénzügyőrök vitték a fáklyákat s a gyászmenetet díszbe öltözött pénzügyőrök sorakozott szakasza zárta be. Mintegy száz pénzügyőr vonult ki a temetésre, melyen Vanka Béla pénzügyőri főbiztos, a vármegye pénzügyőri biztosai, biztos helyettesei s szemlésezi, a helybeli hatóságok, testületek képviselői s a közönség szép számmal jelentek meg. A korán elhalt derék pénzügyi hivatalnok iránt meghatottan rőtta le a közönség a végtisztelet adóját.

— **A petrozsényi ev. nőegylet** Petrozsényben, 1906. évi június hó 24-én d. u. 2 órakor az ág. hitv. ev. templomban tartja közgyűlését, melynek tárgysorozata: 1. Megnyitó az elnökő által. 2. Évi jelentése felolvasása. 3. A mult évi számadás bemutatása és felülvizsgálása. 4. Új tagok felvétele. 5. A f. hó 29-én tartandó gyermekünnepély költségeinek megszavazása. 6. Indítványok. — A közgyűlésre az igen tisztelt tagokat ezuton is meghívja és szíves megjelenésre felkéri: Henrich Vietorné, elnökő.

— **A petrozsényi zárdaiskola** évrő vizsgája föl-emelő ünnepélye volt Petrozsény és vidéke intelligenciájának, előkelőségének, mely f. hó 22-én délután is, miként e mintaszerű tan- és nevelő-intézet fennállása óta évenként oly kiváló érdeklődést tanusított a serdülő leányok bámulatos haladására, várakozást felülmuló tudása iránt. A hallottak, látottak és tapasztaltak nem egy disz-vizsga, hanem egy nagyszabású hangverseny elragadó benyomásával hatottak a jelenvoltakra. A 27 számból állott műsort lapunk mult számában ismertettük. A bájos növendékek osztatlan tetszéssel találkozott és megérdemelt elismeréssel honorált sikerének részletekbenő méltatása tullépné a hírlapi tudósítás körét s általánosságban csak azt jegyezzük meg, hogy a nagy

zeneirők: Mendelsohn, Liszt, Strauss, Beethoven, Gounod, Kobolt, Erdélyi, Allaga, Schubert, Haydn, Abt, Kreutzer stb. remek zenealkotásait zongorán, citerán, cimbalmon, korukhoz mérten bámulatos haladásról tanuskodó zenei tudással interpretálták a növendékek és a négyszólamu énekeket nagy precizitással, elbájoló hangszínezéssel adták elő; a szavaló művészet terén is lebilincselő produkciókban gyönyörködöttünk. A rendkívül érdekes műsor záradékának külön felemlítése elől azonban nem zárkozhatunk el. Herodok: „A magyar dal” című melodramájának hatása leírhatlan. Andreies Giza szavalta mély érzéssel, korrekt hangszínezéssel, Oswald Irén ügyes zongora kísérete mellett a remek költeményt, mely ezredéves nemzeti küzdelmünknek megkapó képét tárja elénk. Közben a szomszéd teremből hallszik az orgona áhitatkeltő akkordja s a szent ének: „Hol vagy István király? Téged magyar kíván!” majd a könyörgés országunk Védasszonyához: „Áld meg országunkat, mi magyar hazánkat, vezéreljed jóra ami királyunkat! — „Magyarországról árva hazánkról, ne feledkezzél meg szegény magyarokról!” Később a szabadságrt küzdő nemzet kesergése: „Nagy Bercesényi Miklós”, „Suhog a szél Késmárk felett, szegény hazám Isten veled!” stb. Végül az emelvényre felvonul a fehérbe öltözött bájos leánysereg nemzeti színű szalaggal ékesítve s éneklük a „Szózatot” és a közönség állva, meghatottan csatlakozik az ártatlan lelkek szent imádságához s elismeréssel adoz a főtisztelető növéreknek önzetlen, odaadó s eléggé nem méltányolható buzgal-mukért és a növevelés terén nemzeti érdeket szolgáló kulturális misszió teljesítéséért.

— **Jelesen vizsgázott** az összes tantárgyakból a petrozsényi gimnáziumnak első s egyetlen leánynövendéke. Ez a derék leánya: Stefanovits R. Milenka, akit nevelő atyja Nikolajevits Plátó a tanév elején, mint magántanulót beíratott az itteni főgimnázium első osztályába s összes tantárgyakból együtt haladt a fiúkkal és az évrő vizsgán általános jeles osztályzatot nyert. Ez a dicsőretek, örvendetes eredmény is bizonyítja, hogy a rátermett és hajlammal bíró nőkben éppen úgy meg van a szellemi képesség, mint a férfiakban, továbbá, hogy mód és alkalom van immár Petrozsényben is arra, hogy a szülők kenyérkeresethez juttassák, magasabb foku képeztést igénylő életpályára helyben képezthetessék leányaikat. Ezen a téren is haladunk.

— **A petrozsényi bányatársulati elemi iskola** évrő vizsgái f. hó 24-én d. e. 8—10 óráig (az ismétlősök) és 25-én d. e. 8—11 óráig (mindennapiak) lesznek. A vizsgákat megelőző és bezárja a társulati zenekar elsőhegedűse és másodkarnagya, Pán Jánosnak 14 tanítványából összeállított zenekarának érdekes műsora, melyre ezuton is felhívjuk az érdeklődők figyelmét.

— **A petrozsényi m. kir. szénbányász-iskola** ifjusága által, helybeli műkedvelők közreműködésével 1906. évi

*A könnyvel lelkedet megmérgezed,
Ne sirj ... s tüzes pillantást másfelé vess,
Nekem csak nyujtsd hóféhér kezéd
— S egy csókot édes!*

BALLA IGNÁC.

Kuriozumok.

Sokat lestem el az urasan beszélni akaró nép ajkáról. Tudákos és fölművelt emberek kiszólásait kedveléssel jegyezgettem egykoron. Néhány a kezembe akadt. Ezekből bűngészttem ki a következőket:

*

Abban a nemes kun városban, ahol akarva, nem akarva világra jöttem, élt a Matyi bácsi. Így hívtuk, mert szerettük. Nem vétett a légynek se, sőt mindenkivel szemben előékeny, udvarias volt. Már t. i. amennyire az ő szabó mivoltjától kitelt. Szerette az „urak” társaságát s komolyan vette, ha ékes beszédjeért szemtől-szemben megdicsérték. Hogy beilleszkedhessék az uri társaságba, abbahagyta a mesterségét s lett közgyám. Azután csak „toprongyos árvák gyámoltalan gyámjának” tituláltak. És ez nagyon tetszett neki. Hogyne, mikor állásánál fogva tagja lett a tanácsnak és képviselőtestületnek, sőt a kaszinónak is.

A kaszinós is kedvelt, népszerű ember volt. Csehországból vetette oda a sors. A forradalom után zsan-dárőrsparancsnok volt abban a kis-kun városban, hol szolgálata idejének letelével egy tekintélyes, de szegénysorsu urcsaládból házassodott s tisztességesen felnevelt hat honleányt és négy derék fiut. Természetes,

hogy ugyanennyi komája is volt. Ezért mindenki per: „k o m á m u r a m” szólította. Én a tizedik gyermekének lettem keresztapja.

Egy alkalommal a kaszinóban vig társaság mulatott. (Igaz, hogy ez gyakran megtörtént.) Matyi bácsi mindenkit felköszöntött. Felkértem, hogy emeljen poharat az osztrák zsan-dárból jó magyarrá lett „k o m á m u r a m r a”, aki azért is érdekes alak volt, mert tömött nagy bajusza és szakállá volt, de haja, az éppen semmi sem volt.

„Matyi bácsi” feláll, köszörüli a torkát s így szaval:

— „Poharam kióhajtott mélyének öbléből szállok hozzád kedves komám, aki karddall jöttél ellenünk 1848-ban, mint bérénchad és most te vagy e haza remény-oszlop gyökere; te, Csehország tündérhaju gyermeke”.

Más alkalommal bekentük Matyi bácsi kalapja belését csirizzel. Nem vette észre. Feltett kalappal ültünk a kaszinó udvarán. Matyi bácsit nem kellett biztatni valami nagyon, felemelkedik, hogy a társaság egyik vendégtagját, aki erőfelügyelő volt, felköszöntse. Le akarja venni a kalapot. de az a hajához ragadt s midőn minden erőlködése hasztalan volt, így exkuzálta magát: „Ámbátor már sokfelé járultam szavallatommal, de ezuttal nem kebelezek, mert kalapom fellengző dühössége nem engedi kimondanom azt, amit józan eszem diktál.”

Egy alkalommal a falusi református egyház lelkészbeiktatási ünnepségén Lovas Cene Mihály kurátor uram ilyen ékesen szavalt:

július hó 1-én a „Wagner” szálloda nagytermében, a m. kir. szénbányásziskola könyvtára javára rendezendő zártkörű táncvigalom, műkedvelői előadással lesz egybekötve. Színe kerül: a „Falurossza”. Rendező: Bihari János. Szereplők: Borbély B., Gadó Olga, Gerber E., Juhász I., Kreinik M., Thomázi R., Zuléger M. k. a.; továbbá: Buda Zsombor, Egyed András, Karda István, Korpádia Abs., Matsek Antal, Pittner Vilmos, Schlésinger I., Wagner Pál.

— **Adózók figyelmébe.** A dévai kir. pénzügyigazgatóság által elkészített adóki számítási javaslatok és pedig 1905. évre a III. oszt. keresetadó kivetési lajstrom folyó hó 20-tól 29-ig; a törvényen kívüli állapot miatt a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek még nem tárgyalt 1903–1904 évi, továbbá az 1905–1906 évi kivetési lajstroma, folyó hó 18-tól 25-ig Petrozsény község házában közszemlére kitétetvén, azokat az érdekeltek — a hivatalos órákban — megtekinthetik s azokra vonatkozó észrevételeiket 8 nap alatt írásban a dévai kir. pénzügyigazgatóságnál, utóbb — a tárgyalásig — az adóki kivető bizottságnál előterjeszthetik.

— **A Hunyadmegyei Történelmi és Régészeti Társulat** igazgató-választmánya 1906. év június hó 23-án (szombaton) d. u. 5 órakor Déva város háza kistermében felolvasással kapcsolatos rendes ülést tartott, melyre a választmány-, a társulat rendes tagjait és az érdeklődő közönséget külön is meghívta. Az ülés tárgyai: 1. A múlt vál. ülés jegyzőkönyvének hitelesítése. 2. „Jellemző vonások Déva florájában”. Irta és felolvassa: Péterfi Márton vál. tag. 3. Tagajánlások. 4. Titkár jelentése. 5. Pénztáros jelentése. 6. Múzeum-igazgató jelentése. 7. Indítványok.

— **Villámcsapás.** A hónapok óta tartó folytonos esőzés a múlt hét elején dörgéssel, villámlással zúdította ránk a hideg zuhanyt nap-nap után. Kedden reggel tiszta, felhőtlen égről melegen tüzött le a nap. Tizenegy óra után hirtelen beborult megdörögtek a felhők és nem esett, hanem dőlt az eső. Rémes recsegéssel villámlott Petrozsény felett s egy szemkapráztató villanás és süketítő dörögléssel egyidejűleg az „Emke” szálloda kéménye körül füstgomoly támadt s röpültek a tégladarabok. A kávéházból az utcára futottak a rémült vendégek. Az egész terem megtelt korommal. Az egyik emeleti szoba mennyezete megrepedt. A villám 3–4 szobán keresztül cikázott, de szerencsére az épületben nagyobb kárt nem tett s az ijedségnél egyéb bajt nem okozott. Ebben az évben már kétszer tüzeset volt az „Emke” szállodában, most meg a villám csapott bele.

— **A sorozás** f. hó 13-án és 14-én folyt le Petrozsényben Pogány Béla alispán, mint polgári elnök vezetése mellett. Az újoncok nemcsak az utcákon, de a sorozás színhelyén is rendetlenkedtek, minek az alispán tapintatos és erőfeszítő intézkedése vetett véget. 1885, 1884 és 1883 évben született 407 védőköteles közül megjelent és megvizsgáltatott 328 s besoroztatott

39. Volt 324 idegen állításköteles, megvizsgáltatott 282 s besoroztatott 36 újone.

— **Ujabb szenzáció** közlésevel ültette fel egy petrozsényi tudósítás a hírlapokat. Nem kevesebb, mint 40.000 korona értékű csempészet felderítéséről van szó a tévedésbe ejtett lapok tudósításában, mely így szól: „A petrozsényi határszéli rendőrség kirendeltsége szerencsés fogást tett a napokban. Egy nagy csapat csempészt fogott el, kik 1600 darab juhot akartak átesempészni a határon. Besugár útján értesültek, hogy a szepesmegyei, Pojánára való juhászok nagy nyáj juhval akarnak a határon átmenni, mire a csendőrség és a pénzügyőrök segítségével elfogta a csempész juhászokat és lefoglalta a juhokat. A vizsgálatot Jancsó főszolgabíró és Vanka Béla pénzügyőri főbiztos vezetik, kik szigorú óvintézkedéseket tettek, mert félni lehet a havasi juhászok támadásától, esetleg romániai társaik betörésétől. A vizsgálat befejezte után a juhokat, melyek értéke 40.000 korona, elárvarezik.” Ugy látszik, hogy az élelmes tudósító kétes értékű szenzációk világáig kiáltásával akarja a közfigyelmet Petrozsényre irányítani. Ez pedig céltévesztett éretlenkedés, mely ugy tünteti fel a Zsilvölgyet, különösen annak központját: Petrozsényt, mint az anarkisták s világra szóló, szenzációs bűnesetek, csempészetek főfészek. Az ilyen látatlan híresztelésekkel elért hirhedség nem tünteti fel völgyünket valami kedvező színben. A közérdekű való tények ismertetése nem esik kívül a hírlapi tudósítás körén, de a szenzáció kedvéért sem szabad a látszat kicsiny szunyogát elefánttá felfújni, mint a nagyképszerű tudósító tette azzal, hogy a múlt napokban utlevélszabálytalanság miatt eltoloncolt különös alattvalót veszedelmes anarkistának deklarálta s a madridi merénnyellett Petrozsényt összekötésbe hozza. Az a nagyszabású csempészet is ugyanilyen. A juhászok több livazényi és petrillai gazdának a juhait elvállalták legeltetésre. Néhány darabra vonatkozólag a különben szabályszerű járatok tévesen voltak irányítva. Ennyi az egész. Ezt a hiányt pótolhatják. Ezt futta fel a szenzációhajászat világra szóló csempészetté, hozzá fűzve olyan óvintézkedés fogantatását, melyről a hatóság mit sem tud, melyre szükség sem volt, mert csak a tudósító rémlátása fel a havasi juhászok támadásától és romániai társaik betörésétől. A hírlaptudósító élelmességnek sem szabad állapni a tisztesség határát.

— **Munkásbiztosítási törvények.** A kereskedelemügyi miniszteriumban serényen folynak a munkások betegsegélyezéséről és baleset biztosításáról szóló törvények ügyében. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter ugyanis, — mint a Magy. Tud. Értesítő, — ezt a két, szociálpolitikai szempontból rendkívül fontos törvényjavaslatot még ez év őszén az országgyűlés elé akarja terjeszteni. Ezt megelőzőleg az országos ipartanács állandó bizottság a Wekerle Sándor miniszterelnöknek, mint az állandó bizottság elnökének vezetése alatt még folyó évi július hónap

elején fogja tárgyalni ezen biztosítási ágról szóló törvényjavaslatnak fontosabb rendelkezéseit. Ezt követően történik azután azoknak végleges redakciója. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ugyanakkor tárgyalatni kívánja az ipartanácsban az aggkor és rokkantbiztosítás kérdését is, hogy ennek alapján ezen fontos szociális biztosítási ág munkadatai is minél előbb megkezdhetők legyenek.

— **Kossuth Ferenc a tisztviselőkért.** Az állami tisztviselők szolgálati viszonyának egyik legsúlyosabb része a fegyelmi ügy rendezetlensége, illetve olyan szabályozása, amely minden jogérzettel ellenkezik. A fegyelmi ügy, mely egész a bivatalszítés büntetéséig terjed, sokkal súlyosabb ma a tisztviselőkre, mint a katonai büntető bíraskodás. A tisztviselő teljesen ki van szolgáltatva az önkénynek és véletlennek. Kihallgatják egyszer és azzal vége van saját ügyére való minden befolyásának. A tárgyalásnál nem lehet jelen, védelme nem lehet, sőt a miniszteriumok központjában működő fegyelmi bíróság, amely végső foku lenne, nem is bír meghatározott számú taggal, teljesen a véletlentől függ összealkotása, attól t. i., hogy, hány osztályfőnök van éppen otthon. Az osztályfőnökök ugyanis ennek a bizottságnak valamennyien tagjai. Emellett ez a fegyelmi bíróság nem is hoz végérvényes ítéletet, hanem ítélete csak vélemény, amely fölött a miniszter szabadon határoz. Ezen állapot tarthatatlanságára mutatott rá legújabbán Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, aki addig is, míg az állami tisztviselők szolgálati pragmatikája törvényhozásilag megállapítva lesz, kezdeményezőleg lépett föl abban az irányban, hogy legalább közigazgatásilag szabályozassék a fegyelmi ügy, még pedig az összes állami tisztviselőkre nézve egyenlően és egyöntetűen. Javaslatára szerint a fegyelmi eljárásba a képviselvény jog lenne behoandó, a tárgyaláson a vizsgálat alatt levő tisztviselő és védője is jelen lehet a bíróságok pedig, amelyek e célra külön alakítandók lennének, végérvényes határozatot hoznak. Szóval a tisztviselők fegyelmi eljárásának ügyét modern alapokra kívánja fektetni. A bizottság tagjai partatlanságuk lehető biztosítására a javaslat szerint esküt fognak tenni.

— **A munkás- és cselédlakások** egészségügyi viszonyainak javítása érdekében gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a következő rendeletet adta ki a törvényhatóságnak:

„Köztudomás szerint, ugymond a miniszter, a fertőző betegségek legkönnyebben ott fejlődnek ki pusztító járványokká, ahol a közegészségi kellek különben is hiányosak; a talaj rothadó anyagokkal fertőzött, az épületek és azok környéke tisztátalanok. A lakáviszonyok terén a javítás szüksége annál követelőbb alakban jelentkezik, minél jobban fölismeri a tudomány és az élet a lakás- és egészségügyi befolyását a tudóvész ellen való harcnak sikerrel megküzdésére. Hivatkozik a miniszter a régebbi belügyminiszteri rendeletekre, amelyek a lakásügyi állapotok javítását célozzák s kötelezik a törvényhatóságokat, hogy a családi és kaszányaszerű munkáslakások javításáról a saját hatáskörükben gondoskodjanak. Itt-ott meg is történt, hogy erre vonatkozólag szabályrendeletet alkottak, azonban országsszerre mégsem találtak a rendeletek a kellő visszhangra. A munkás- és cselédlakások a legtöbb helyen nem felelnek meg a közegészségi és közérkölségi követelményeknek. Amidőn látjuk, hogy mily nagy arányokban indult meg ujabb időben a nyugati államokban ezen a téren a gondoskodás a humanizmus szolgálatában: fokozott erővel kell nekünk is törekednünk a hiányok pótlására. Az 1876: XIV. t.-c. megadja a felhatalmazást a törvényhatóságnak arra, hogy a munkás- és cselédlakások egészségügyi állapotán javítson. A miniszter kijelenti, hogy az említett törvényre támaszkodva szükségesnek lát egy főirányelvvel kijelölni, amelyet a munkás- és cselédlakásügy rendezésénél feltétlenül szem előtt kell tartani és ez az, hogy minden egyes alkalmazott részére, akinek családja van, legalább egy egy-szobás, ablakkal ellátott, egészséges lakás biztosítsassék. A miniszter a törvényhatóságra bízza, hogy ennek az elvi követelménynek az életbeléptetését a méltányosság szemmel tartása mellett a lehető legrövidebb, de legfőlebb tíz évre terjedő határidőhöz kösse. Az alkotásra váró szabályrendelet keretében, a zsufoltság fogalmát is meg kell határozni, hogy ez a törvényhatóság tisztviselői előtt zsinórmértékül szolgálhasson. Zsufolttnak nevezhető az a lakóhelyiség, amely nem olyan irtarlalmu, hogy egy felnőtt lakó számára tíz köbméter levegőteret és négy négyszög méter felületet juttasson,

— Jó modoru házigazda! (Ezt az új lelkesítő intézte.) Külső állapotokra gondolatja nem lévén, az lelkekbe tekint és onnan vagyon tudalommal. Segitse Isten e mivoltjában, hogy egyháza kőbástyáját, az miként Mózes harmatos vizekre fakasztassa. Szívembő kívánatossággal mind közönségesen falustu' együtt óhajtom és követelem!

— Érdekes az a beszélgetés is egy, a feleségétől való készülő fiatal parasztember és a plébános között: — Gondol meg fiam! — mondá a plébános — mielőtt cselekednél.

— Erős gondolatval me'vetegettem!

— Olyan könnyen feledné? Hiszen szereted!

— Nem én! Immár megszűnt a vonzalom és beállott az lehetetlenség!

A lakodalomban levő szabólegény, mikor még harmadszor is kinalgatták a pecsenyékkal, így szabódott: — Köszöntöm becses érdeklődését, de immáron két alkalommal voltam a pecsenyé iránt részvétell!

Egy béresgazda, aki egyszersmind faragó gazda is volt az uraságnál, mikor egy rosszul záródó ajtó megigazításához fogott és az ajtót kinyitni megkísérelte, de az nehezen nyílt, így szólt: — Emez ajtó sejtetni engedi hibáját! No, de majd én megadusztalom.

A lóvásárban Paraj András uram a zsidó kupeccel két szép csikóra alkudott. A szóbeszéd folyamán így szólt:

— S mily értéken bocsájtja önkigyelmed e két fajzatot rendelkezésre?

— Kétszáz forintért darabját!

— Bizony körülmenyes!

— Már 380 forintért elakarták vinni a kétfőt!

— Pedig a két fajzat nem arányos!

— Hogy-hogy?

— Ez a keselyűlábú pénzérték tekintetében súlyosabb, amaz gyengélkedőbb.

— Jancsi, a városi urasági úras, aki hallotta, hogy a falun levő urasági ispán nősülni akar, feleséget ajánló levelében a többiek között ilyen passzust írt: — Miután hallottam, hogy nősülési hajlamai uralják, utána néztem és tényleg van itt egy kedélyes illemszellemeű hölgyecske, aki örömmel ajánlja leendő hitvese lenni.

Jochan Cimer infanterist pedig, aki különben fodrász legény volt, imígy keseregte el a manőverek fájdalmát szíve választottjához írt levelében:

— Borzasztóságos manőver kéjes kinlódása után úgy vagyunk, mint a hallomások, csak temetkezvénnyezni kellene egy közös sír kielen rosanágán! Vélelem nincsen, a szenvedély még folytatolagos.

Fölhívja a miniszter a törvényhatóságot, hogy mindezeknek a figyelembevételével, sürgős kötelességének tartsa szabályrendelet alkotását. Ha pedig már birna ilyen tárgyú szabályrendelettel, intézkedjék, hogy annak ebben a szellemben való átdolgozása megtörténjék. Fölhívja végül a hatóságot, hogy a közegeit a lakás-egészségügy terén tapasztalható rendellenes állapotok megszüntetésére és feltürelre a legerélyesebben utasssa. A miniszter az intézkedéseket minél előbb elvárja."

— **Halálozás.** Palincsar József rom. kath. 74 éves korában f. hó 20-án jobblétre szenderült. Hült tetemeit f. hó 22-én d. u. 4 órakor helyezték örök nyugalomra a petrozsényi sírkertben.

— **Táncmulatság.** Az aninoszai bányász-ifjúság június hó 24-én a Krausz Lajos-féle vendéglőben Aninoszán táncmulatságot rendez. Beléptidj: személyjegy 1 kor., családjegy 2 kor. 40 fillér.

— **A kőbor ebek eltűntek** Petrozsény utcáiról. Elvétele látható egy-egy kutya, az is a külterületről való. Az erélyes elpusztításnak legfőbb ideje volt, de attól lehet tartani, hogy rövid idő alatt ismét elszaporodnak a kőbor ebek, ha a hatóság az ebtartási szabályrendelet intézkedésének foganatosításáról nem gondoskodik.

— **A helyiérdekű vasutak reformja.** Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter — mint a M. Tud. értestül, — a magyar királyi államvasutak igazgatóságával, mint erre leghivatottabb tényezővel, megállapítja azon helyiérdekű vasuti vonalakat, melyeknek megépítése közforgalmi és közgazdasági érdekekből elsősorban kívánatos. Ha a magyar államvasutak igazgatósága ezzel a munkálattal elkészül, akkor a miniszter maga fogja az illető vonalnak helyiérdekű vasutak gyanánt való építését kezdeményezni, biztosítva ezzel a célt, hogy az illető vicinális vasutak tényleg közgazdasági érdeket szolgáljanak és egyúttal bizonyos előre megállapított terv szerint történhessék az egész ország vasuthálózatának kiépítése. Ilyen értelemben a kereskedelmi miniszter már utasította is a magyar államvasutak igazgatóságát, hogy a munkálatokat haladéktalanul tegye folyamatba.

Felelős szerkesztő: **Zádory Károly.**

Kiadótulajdonos: **Figuli Antal.**

NYILTTÉR).

Köszönetnyilvánítás.

Boldogult férjem: Gaali Antal, volt m. kir. p. ü. szemlésez halálának szomorú alkalmából, hatóságok, testületek s egyesek részéről nyílvánult vigasztaló részvétért a magam, — gyermekeim — és a rokonok nevében ezúton nyilvánítom hálás köszönetemet, különösen is nagyságos Andreics János' kir. bányatanácsos, bányagazgató urnak, a gyászszertartásnál a társul ti zenekar díjtalan közreműködésének kegyes engedélyezéseért s nagyságos Vankó Béla m. kir. p. ü. főbíztos urnak azon jóindulatáért, hogy engedélyezte s lehetővé tette a vármegye területéről a m. kir. pénzügyőri közlegnek a végtisztelet-adásnál való megjelenést.

Petrozsény, 1906. június hó 21-én.

özv. Gaali Antalné.

*) E rovatban közletekért nem vállal felelősséget a Szerk.

1083 szám

vhtó. 1906.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a dévai kir. bírósnak 1906. évi 1917. számú végzése következtében dr. Rosenberg Ignác ügyvéd által képviselt Grünbaum Adolf javára, Bisztrián Demeter f.-barbatyeni lakos ellen 1300 K. erejéig 1906. évi április hó 12-én foganatosított végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1654 K.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, szarvasmarhák, disznók és szekér, nyilvános árverésen eladtnak. Mely árverésnek a puji kir. járásbírósnak 1906. évi V. 619 számú végzése folytán 1300 K. tőkekövetelés, ennek 1906. évi január hó 12-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 122 kor. 97 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, felső-

barbatyeben alperes házána! leendő eszközlésére 1906. évi július hó 10-ik napjának délutáni 1 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni. Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik. Kelt Puj, 1906. évi június hó 16-ik napján.

Br. Bánffy Albert

kir. bír. végrehajtó.

H I R D E T É S E K:

GARAI KÁROLY

ARADON.

Ajánl: szalonna, zsirt és minden hentes árut a legjutányosabb árban.

Kettős falazatu s legcélszerűbb szerkezetű

m é h k a s o k

jutányos áron kaphatók. Bővebb felvilágosítással szolgál

a „Petrozsény és Vidéke”
kiadóhivatala.

Épület és műlakatos

üzlettem megnyitását Petrozsény és vidéke közönségének becses tudomására □ hozom én, ki tapasztalatomat, szakképességemet nagyobb gyárakban szereztem, □ □ elvállalok e szakmába vágó □ □ □ minden-fele munkát Divatos folyosó-rácsok, sir-rácsok, □ takaréktűzhelyek többféle kivitelben, □ □ vízvezeték és kutak szerelését. □ □

Javításokat pontossan és jutányos áron **eszközök.**

Tisztelettel:

Nagy Mózes,

épület és műlakatos.

Hubert-féle ház. Petrozsény Kossuth Lajos-utca

Papir-, rajz- és írószerraktár.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke n. é. közönségének tisztelettel tudomására adni, hogy 1893. év óta fennálló **papirkereskedésemet** ezen szakba vágó cikkekkel dusan felszereltem s a legfokozottabb igényeket pontosan s a legjutányosabban kielégítem. **Tanszerek, rajz- és íróeszközök** nagy választékban állnak rendelkezésre s ezeket is legolcsóbban árusítom el. A legegyszerűbttől a legfinomabbig: **irodapapírok, levélpapírok, névjegyek, eljegyzési kártyák** stb. kereskedésben jutányos árban kaphatók.

KÖNYVNYOMDA.

Midőn a kultura tért hódított a Zsilvölgyben, Petrozsényben **nyomdát** állítottam, majd hirlapot indítottam, hogy a sajtó erejével szolgáljam a hazafias törekvést. A kezdet nehézségeivel küzdve anyagi áldozatok meghozatalával tartottam fenn s oda fejlesztettem a nyomdát, hogy a legmeszebb menő igényeket a legjutányosabban kielégíteni képes vagyok; miért is a n. é. közönség szíves támogatását kérem.

KÖNYVKÖTÉSNET.

A művelt közönség folyton fokozódó igényeinek kielégítését szem előtt tartva **könyvkötészetet** rendeztem be s ebbe a szakmába vágó munkálatok teljesítését megelégedésre s a legjutányosabban elvállalom.

Tisztelettel:

FIGULI ANTAL.